

GAZETA TRANSILVANIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Str. Prundului Nr. 16

INSERATELE
se primesc la adminis-
trația. Prețul după tariful
și învoială.

Manuscrisele nu se in-
napoiată.

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "
TELEFON N. 296.

Cheltuielile de războiu.

Aproximativ 50 miliarde în 9 luni.
Profesorul de universitate din Lipsa Dr. Franz Eulenburg publică în anul de Duminică al ziarului "Neue Freie Presse" un articol sub titlul "Cheltuielile noastre de războiu și ale dușmanilor noștri", în care face o apreciere a cheltuielilor aproximative de războiu, pe care le-au avut statele beligerante în timp de 9 luni.

Expunerile savantului profesor culminează în următoarele concluzii:
...Din cele de mai sus rezultă, că cheltuielile de războiu ale statelor beligerante se vor fi urcat în cele nouă luni dela August până la finea lunii Aprilie la 50 miliarde. Din această sumă revine puterilor centrale inclusiv Turcia aproximativ două cincimi, iar triplei antante aproximativ trei cincimi.

Viitorul sfârșit de an singur va lămpi încă cel puțin jumătatea acestei sume, deoarece cheltuielile de războiu sunt pretutindeni în creștere. De sine înțeles, că în aceste cheltuieli nu sunt luate pagubele produse de nimicirea situației materiale a poporului și nici cheltuielile pentru restabilirea acestor pagube, cari pot fi stabilite deabia după războiu. Dar și fără de aceste pagube suma cheltuită pentru războiu e ologosală.

Ceea-ce înseamnă această sumă reiese și numai din un singur fapt, că datorită celor șapte țări (inclusive Belgia și Turcia) s'au urcat până la începutul războiului la aproximativ 70 miliarde. Într'un singur an de războiu această sumă va fi mai mult ca îndoită.

Cametele, cari au fost până acum de numai 2 miliarde, se vor urca la aproximativ 5 miliarde. E aproape imposibil să-ți închipui ce înseamnă această sumă horendă. În același timp însă se poate înțelega, că finanțele tuturor țărilor trebuie să se clădească pe o nouă bază și în consecință că viața economică trebuie să fie transformată în mod principiar. Actualul războiu nu e dus numai de actualele generațiuni. Efectele acestei înclădări îngrozitoare le vor avea de suportat direct cel puțin și cele două generații viitoare.

Cu privire la cheltuielile statelor neutrale profesorul Eulenburg ține să constată, că și cheltuielile acestora s'au urcat în mod însemnat. Helveția și

Olanda au mobilizat, iar statele balcanice au chemat sub arme deasemenea numeroase contingente, cari recer cheltuieli extraordinare. Helveția, singură de pildă cheltuiește pe lună pentru armata mobilizată suma de 1 milion franci.

Poate fi concurată Germania pe teren economic?

Este de obște cunoscut că motivele principale ale războiului mondial în curs sunt de ordin economic. Anglia în special, gelaasă pe marele avantaj, ce a luat comerțul și industria germană în ultimele decenii, și cari deja i-au devenit un concurent puternic, pe un teren, pe care-l stăpânea în trecut aproape exclusiv Anglia, a căutat și aliat prilej binevenit în conflictul ivit între Austro-Ungaria și Germania și Rusia, pentru a contribui din a sa parte, după cât aceasta este posibil, la slăbirea ori chiar nimicirea legăturilor comerciale și industriale ale Germaniei și pentru atăblirea de relații comerciale noi, în special în Balcani. Aceiași tendință a manifestat și Franța pentru produsele sale industriale.

Rezultatele de până-acum ale acestor niuzițe sunt însă în ambele părți de tot minimale. Nici Franța și nici Anglia n'au reușit până-acum și cu greu vor reuși și de aci încolo, chiar și după terminarea războiului în lupta de concurență pe teren comercial și industrial cu Germania.

Cauzele sunt multe. În primul loc figurează chestiunea creditului. Franța produce mărfa bună, superioară în calitate celei similare germane. Anglia de asemenea produce mărfuri similare celor germane de calitate superioară. Aceste mărfuri, cu toată diferența de preț, s'ar putea introduce în multe țări din Balcani și din Orient. Dar fabricanții francezi și englezi nu pot concura pe cel german în ce privește creditul.

Anume Germania și Austro-Ungaria acordă credite lungi, de 6, 9 și 12 luni, chiar și mai mult; pe când Franța și Anglia nu cunosc asemenea credite. Aceasta nu se poate explica prin reaua voință a industriașilor francezi și englezi, ci trebuie explicată prin organizațiunea lor financiară.

În Franța și în Anglia există firme industriale individuale sau colective cu capitaluri însemnate pentru atari firme. Aceste firme produc atât cât pot desface prin comisionarii lor și cât le permit capitalurile puse de ele în in-

dustrile lor. Ele sunt astfel de două ori limitate în activitatea lor. Apoi nu pot să riște, chiar dacă ar putea produce mai mult, fiind că sunt avizate la comisionarii lor. De acestia depinde și desvoltarea stabilimentelor industriale și întinderea comerțului. Dar comisionarii ca mijlocitori sunt foarte sgâr-ciți în materie de credit și nu riscă mai nimic; de aceea industriile în Franța și Anglia, deși se desvoltă mai sigur, progresează însă foarte încet.

Altfel e în Germania. Acolo industriile se află în mânie societăților pe acțiuni. Aceasta face ca stabilimentele industriale germane să fie constituite cu milioane. Fiecare capitalist mic sau mare, posedă un număr de acțiuni, așa că aceste stabilimente interesează pe mulți. Ele sunt apoi conduse de persoane sociale în materie, cari, fiindcă capitalul aparține la mulți, pot risca cât mult. Astfel fiind, fabricile germane nu sunt reduse să producă numai atât cât le indică comisionarii, ci pot produce atât cât, le permit capitalurile depuse în industriile respective.

Aceasta le silește să acorde credit. Pentru acest scop au călători comerciali, cari se duc în toate părțile, se informează și creditul se acordă cu înlesnire, fiindcă nu o persoană riscă capitalul, ci societăți pe acțiuni, extrem de răspândite.

Creditul se acordă la început pe un termen scurt, dar cu dreptul de prolongire în schimbul unei dobânzi; așa că fabricile, înzestrate cu capitaluri însemnate, pe lângă afacerea industrială mai fac și afaceri de bancă, câștigând în această direcție 1, 2 și chiar 3 la sută pe an.

Dată fiind marea desvoltare, pe care au luat-o societățile industriale anonime în Germania, e foarte greu de admis, că după războiu Franța, Anglia și Italia vor putea concura pe Germania și să-i la piețele de desfacere.

Comercianții din Balcani și din Orient, o simt aceasta; de aceea ei preferă să sufere mai bine de lipsă de marfă, decât să încheie relațiuni comerciale cu pietele franceze, engleze sau italiene. Dacă deci războiul va avea urmări politice mari, cari nu se pot încă prevedea, e totuși foarte probabil că în materie comercială lucrurile vor rămâne după războiu, așa precum sunt, dacă nu cumva Germania, bine aranjată precum este, nu va câștiga încă și mai mult teren.

† Silvestru Moldovan. 1861—1915.

O depeșă laconică, o notiță la informații de zece rânduri — și atât!

Mă întreb cu amărăciune: așa răspătește națiunea recunoscătoare, unui flu de seamă al ei, care și-a cheltuit viața întreagă la masa redacțională, împrăștiind toată comoara minții lui alee și a sufletului său entuziast, pentru a răspândi lumină și căldură asupra maselor ce dormitau și dormitează încă?

Așa se petrece la groapă gazetarul român, care a avut destul răgaz și destoinicie, pentru a fi, în orele lui libere — și, vai, cât de numărate erau acele ore libere! — și scriitor de valoare, îmbogățind producția noastră literară, atât de modestă, cu prețioase opere din domeniul literaturii populare, și din cel al literaturii științifice, dându-ne pagini atât de mult-grăitoare, în "Jara noastră", "Zărandul și Munții Apuseni" etc.?

Silvestru Moldovan ni e cunoscut încă de pe vremea vechei "Tribune" din Sibiu a răposatului Slavici. În "Biblioteca populară a Tribunei", găsim cele dintâi produse literare ale lui; "Povești adunate din popor". Numele lui figurează acolo, alături de a lui Slavici, Gh. Coșbuc, Enea Hodoșiu, Grigorie Sima a lui Ioan, I. T. Mera, Bogdan-Duică, Russu-Sirianu, etc. cari scriu cea dintâi limbă neaoșă românească încă la începutul anilor optzeci. Opera lor pentru limba literară a Ardealului e similară cu aceea a "Jurnalului" din țară, pentru renașterea literaturii române și revenirea ei la marea adevărată, după atâtea dibuiri prin întunec.

Catedra profesorală, pentru care se pregătise, nu-l poate țintul locului, când simțea imboldul de a găsiu de pe o catedră mai înaltă, de unde să-l asculte și să-l înțeleagă un neam întreg.

A schimbat deci catedra cu masa redacțională, intrând în tagma ingrată și entuziasată a gazetarilor români, cari cern prin mîntea lor surmenată toate problemele ce agită neamul și omenirea; se încălzesc pentru tot ce e adevăr; se răbolesc cu toată lumea rea și imposibilă; preamăresc și exagerază toate valorile reale și imaginare — pentru a avea și noi altare de închinat — și se năpustesc asupra celor ce-și uită de obârșia lor, trecând în tabăra străină de interesele neamului.

Câte probleme nu se cern prin ceerul unui gazetar, care după ce a scris prim-ului, mai e nevoit, adese, să tale cu foarfece informații din alte ziare; să corecteze corespondențe chi-

lometrice prost scrise, și să traducă în caz de lipsă, și reclame pentru cutare pudră sau apă de dinți...

Munca aceasta enervantă se desfășoară la masa redacțională, sub deaua foarte discretă a anonimatului. Multe iluzii s'au clădit și s'au distrus la această masă atât de majestoasă și atât de umilă. Și tu scrii înainte, având convingerea oficială a meseriei tale de îndrumător spre mai bine, deși condeul îți lunecă adese din mână — și gânduri posomorâte planează, ca niște spectri întunecați, peste îndemnul de îmbărbătare a scrisului tău.

Lumea se preface, în intervalul cât tu stai plecat la masa ta de scris, cu culegătorul la spate, ce așteaptă file proaspete, și cu zărarul, ce-ți cere cu inzistență încă douăzeci de șire cu garmond.

În ceasurile libere, când răsofioști prin cărțile temelnice scrise de alții, te prinde așa o părere de rău pentru munca ta pripită, oricât de folositoare ar fi ea. Scrisul gazetarului român e: »ca acea parte din apa cerurilor, pe care pământul o înghite fără a mai da suri veșnice, dar din care se înalță pe câmpile de catifea verde și de aur palid, hrana miilor de oameni, cari adesea uită să mulțumiască... (Iorga: Oamenii cari au fost pag. 71).

Hrana miilor de oameni — e scrisul gazetarului, iar cât pentru răspătat, ea poate să și întărie, sau chiar să rămână cu totul. Într'o dimineață tulbure, simțești că peana îți tremură în mână și rândurile se incurcă: ești surmenat.

Vino cu mine, prietene, să te odihnești, căci ai muncit prea mult. De-acum e destul! — îți zice o arătare stranie, luându-te de mână.

Tu o urmărești govăind, și arătarea te mângâie pe frunte, îți suflă în ocol, ca să-ți respiească vedeniile urâte, și mergi cu ea de mână... mergi cu ea inconștient, în — casa de nebuni!

Mă gândesc, prietene Silvestre, la cărțile tale cari vor rămânea în literatura noastră și, mă gândesc: apoi la sutele și sutele de articole, pe cari le-ai scris în cele cinci foi ce le-ai redactat (Rândunica, Telegraful Român, Triputa, Foia Poporului, Gazeta) din cari nu va rămânea nimic pentru posteritate, căci ele alcătuiau hrana zilnică a cetăților. Erau pâinea de toate zilele, hrana ce se consumă și se amestecă cu organismul.

Și, gândindu-mă la viața ta de gazetar harnic și luminat, îmi aduc aminte de vechea redacție a "Tribunei" și de cele cinci mese redacționale, la cari scriam, pe vremuri, alături.

De câte ori trec prin strada Poplăci îmi vine în minte masa redacțională dela geamul din fața paroului: masa la care am scris cei dintâi articoli de fond — și asupra căreia planau atât de îndrăznețe visurile tinereții încrezătoare.

Sonet.

Această glas, aceeași glume
Deapururi în urechi îmi sună,
Această mare tot nebună,
Senzații și mâni în spume.
Priveste însă viața cum e:
Acestă soare, același lună:
Pe umeri aiți se adună,
Și ești tot mai strefin pe lume.
Nu, blestemă, nimic nu cere
Și suferă orice durere,
Nici nu trebuie să va fi mâne.
Din toată neastatornicia,
Pe urmă noastră ce rămâne?
Un hîr și unce: Poesia!
A. A. Naum

Veneția.

Iar ești frumoasă, când răsai din unde,
Căndă din a mării palate,
Și voi, cântări, de gondolei cântate:
Mugind din lido, marea vă răspunde.
Mi-e dragi a tale uliți desfrățate
În căle vechii glorie pătrunde,
Superbele palate negre, unde
Zănesc femei cu păr bălău pe spate.

Și temple, în care scântele-un tezar
De artă și amintiri, unde Tiziano
Picta fecioare cu coșile de-aur.

Din Creta și Morea, mult iubite
Vador, trofele, dela Turci răpite,
Călcâni prăjiți și vin de Cönegliano.
Teodor A. Naum.

Pe mare.

Pornirăm pe mare în amurgul
unei zile de toamnă târzie.
Barca se desprinde de țăr și se
strecează încet și îndemănată printre
vapoarele, ce stau nemiscate în port.
De îndată ce și-a croit drum, își mă-
rește viteza. Coasta se depărtează tot
mai mult și conturul orașului, așezat
pe deal, apare din ce în ce mai lămurit.
Apa răsfărâge razele din urmă
svărlite de soarele, ce seduce. O dungă
violetă se contopește într'alta portocalie-
roșie, dând cerului o colorație
stranie, neobișnuită, de care îți vine să
te îndoești că e firească. Totuși, așa
este.
Intregul port cu vapoarele și co-
răbille lui, silozurile, ce se ridică pe
țăr, mările și tralinele ca niște mo-
numente străvechi egiptene, iar, mai
departe, dealul lutos, acoperit de vii și

ville; totul ia, sub acea lumină aprinsă
a soarelui, o înfățișare fantastică și du-
ioasă, ca'n povești.

Suntem în larg. Aci marea e mai
în mișcare și barca se mișcă urmând
încovoirea valurilor. Vântul adie și
barcașul ridică pânza, folosindu-se de
lopăți numai pentru a cârmui.

Stau în picioare la proră și mă
razăm de catarg. Aerul ozonat dela su-
prafa mării dă o senzație învioră-
toare de frăgezime, de tinerețe.

În urma noastră dispare pe ne-
simțite uscatul până ce avem o singură
priveliște neschimbată: deasupra-ne,
cer, în jurul nostru, apă. Țărul nu
mai e decât o linie ștearsă, care de-a-
bia sa zărește.

Începi să te simți nelinițit. Te-
renul mișcător, pe care plutim, nu jus-
piră nici-o siguranță. O mișcare gre-
șită, un val puternic, poate răsturna
barca și nu-i nici nădejdea unui ajutor.

Te deprinzi însă dela o vreme și
neputând înlătura primejdia, te măr-
ginești a o disprețui.

Marea desfășoară în toată plină-
tatea frumuseții sale sălbatice și impună-
toare. Farmecul ei te cucerește. Și cons-
tănța ce ai, de a sta singur, dar rezis-
tend în luptă cu firea îți redă încre-
derea în puterile proprii și păcă'n su-
flet te pătrunde sentimentul puternic
al unei neastărniri desvârșite.

Pe măsură ce înaintăm, marea
vine tot mai furioasă și barca e jucată
de valuri, ce-amenință în fiice clipă s'o
răstoarne. Cu multă greutate mă men-
țin în picioare. Stropi de apă din spuma
valurilor îmi bicleusc fața. Vântul suflă
cu țarie, mă cuprinde din toate părțile,
manta falăe pe mine și ca să nu a-
metesc, îmi ațintesc privirea în zarea
largă.

Rămân însă înainte la cârmă. Iar
în orgoliul tinereții viguroase mă in-
dentific cu acea statuie înaripată, Vic-
toria din Samotrake, vestită prin avan-
tul mișcării, cea mai minunată operă,
în acest gen, pe care a produs-o școala
dela Rodos și întreaga artă sculp-
turată.

În clipe de astea, omul simte păcă
în cea din urmă fibră en-rgia și dorul
de viață, încât poate spune cu poetul:

»Să lăsam Domnului, trecutul mort,
pe care-l repară și iartă,
»Domnului rămăe grija viitorului nesigur,
pe care, el — singur, l-a scrutat.
»A noastră fie clipa, care fuge,
de îndată ce-a sunat.
»Dar care conține veșnicia...» (M-me
[de Pressensé])

Am străbătut o milă. Barcașul
schimbă pânza și cârmăște cu grijă. O în-

toarcere e totdeauna grea; iar când valu-
rile sunt înalte și vântul puternic, poate
fi primejdioasă, dacă cel ce conduce
barca-nu e destul de priceput. După ce
sfârșim vorba, pânza e dusă iar de
cealaltă parte. Vântul nu ne mai stă
împotriva și plutim mai ușor. Cum
intrăm în rada portului, barca se lea-
gână lin pe marea potolită. În liniștea
serei murmurul discret al valurilor,
capătă un înțeles tainic; amintiri du-
ioase te năvălesc și 'a suflet se stre-
coară tristețea zibel, care se sfărșește.

Ca să vorbesc ceva, îl întreb pe
barcașiu: de nu e sătul de atâtea umb at
pe apă.

Nu era.
Și omul acesta cărunț îmi pove-
tește cu insuflețire viața-i trăită pe
mare, îmi arată greutățile, ce le-a în-
tâmpinat până a învățat s'o cunoască
și s'o stăpânească; prins la vătoarea
amintirilor, îmi destină multe din
tainele mării, necunoscute mie.

Era vremea propice povestirilor
și-mi plăcea să-l ascult. Din vorba lui
simplă se desprindea dragul nefermuri
ce-l purta mării, mării viate și veșnic
tinere, care este pentru cei, ce-o cunosc,
simbolul libertății nelăgrădite.

S. Ș. W.

*) Trad. liberă.

Nu ne-am mai întâlnit de atunci la masa redacțională, prietene. Pe mine m'a chemat viața pe alte cărări, dar tu ai rămas credincioasă chemării tale de gazetar, până în clipa din urmă, când creierul tău, care a plămădit atâtea pagini luminoase, s'a întunecat și s'a stins.

Tu treci acum în Pantheonul neamului, alături de înaintașii tăi Gheorghe Barițiu și Mureșeneștii.

Dormi în pace, prietene Silvestre!

Al. Ciura.

In chestiunea »Lusitania«. Din Berlin se anunță:

Senatorul american pentru Idaho, William Borah, membru în comisiunea pentru afacerile externe a publicat la 18 Mai în ziarul american următoarea declarațiune semnata cu numele său:

— Eu nu mă aștept la nici o acțiune decisivă sau schimbare a politicii autorităților din Washington cu privire la scufundarea »Lusitaniei«. Nenorocirea aceia și pierderea vieții a unor cetățeni americani a făcut, fără îndoială, o adâncă impresiune și suflul poporului american a fost foarte zguduit; după părerea mea însă scufundarea unui vapor al unui dușman, pe care întâmplător se aflau și cetățeni americani nu se poate nici de cum compara cu jefuirea, violarea și uciderea unor cetățeni americani într-o țară vecină.

Noi am pierdut în Mexico mult mai mulți cetățeni, de cât pe »Lusitania«, și cum politica noastră cu privire la Mexico pare că este așa de complicită și aprobată, așa că nu există nici un motiv posibil, de ce am porni o altă politică față de Germania în această nenorocită afacere?

- SITUAȚIA pe câmpul de războiu.

Azi dimineață am primit dela biroul de presă al prim-ministrului următoarele comunicate oficiale telegrafice:

Budapesta 7 Iunie. — Din marele cartier general al nostru se comunică oficial cu data de azi:

Situația în nordul monarhiei.

După înfrângerea grea pe care au suferit-o la Przemysl Rușii au făcut în zilele din urmă mari eforturi în contra pozițiilor noastre de pe linia Prut și și-au aruncat în foc mari forțe între Colomea și Deletyn ca doară și pot eluipa trecerea peste râu. În timp ce aceste erumperi dușmane s'au sfârșit de vitejia armatei lui Pfanzner-Bollin suferind Rușii pierderi uriașe, dinspre apus se apropiau trupele aliate comandate de generalul Linsingen. Aceste trupe au ocupat eri localitatea Kalus, apoi ținutul din nordul acesteia, precum și înălțimile situate spre nord dela Zuravno. Pe malul stâng al Nistrului între Nadworna, Bistrița și Lomnîța trupele noastre s'au atașat la ofensiva generală. Spre ost dela Przemysl și Jaroslau lupta continuă. Spre nord dela Moscisca dușmanul a fost nevoit să evacueze localitatea Cernawa. Atacurile isolate și slabe ale Rușilor s'au izbit de focul nostru. Începând din 1 Iunie am făcut la Przemysl 33,805 de prizonieri.

La granițele italiene.

La hotărâle tiroleze artileria noastră operează cu succes vădit. La granițele carintiene spre ost dela pasul Flöcken am recucerit eri înălțimile ocupate de dușman în trecere. În regiunea Freikofelt luptele continuă. Italienii au fost nevoiți să iasă din această localitate. În regiunea Krn luptele continuă. Italienii au trebuit să evacueze localitatea Krn. Dușmanul s'a apropiat pe unele locuri mai mult de Isonzo.

Pe câmpul de operații din Balcani domnește liniște abstrăgând dela unele ciocniri de pe granițe.

General de divizie Hôfer, loc-tîltorul șefului de stat maior.

Pe frontul anglo-franco- ruso-german.

Berlin 7 Iunie. — Buletinul oficial al mareului cartier general german e pentru azi următorul:

Pe câmpul de operații dela vest: Pe coasta ostică a înălțimii Loretto Francezii și-au repetat eri după amiază și seară atacurile, cari s'au izbit însă de focul nostru. Deasemenea am zdrobit în genere și celelalte încercări de-a le dușmanului de-a ne ataca noaptea. Spre sudost dela Hebuterne (spre ost dela Doulens) dușmanul ne-a atacat azi dimineață fără succes. De-altcum această luptă nu s'a terminat. Am respins imediat atacul francez îndreptat în contra noastră spre nordvest dela linia Moulins—Sons—Tonven (spre nordvest dela Soisson). Acest atac n'a ajuns decât numai până la tranșeele noastre extreme, în jurul cărora decurge încă lupta. Dușmanul ne-a atacat eri seară pozițiile dela Vauquois (spre sudost dela Varennes). Cu toate bombele incendiare, cari ni-au umplut tranșeele de fluide ușor arzătoare, nu le-a succes Francezilor să pătrundă în pozițiile noastre, ci au fost nevoiți să se retragă în propriile tranșee suferind pierderi grele.

Pe câmpul de operații dela ost: Spre nord dela Kursani cavaleria noastră și-a eluipat trecerea peste râul Windau înaintând în direcție sudostică. Spre sudost dela Kurtourani și spre ost dela Savdymiki ofensiva noastră progresa frumos. Am făcut iarăș vre-o 3340 de prizonieri și am capturat 10 mitralieze. Spre sud dela Njmen am curățit de dușman țărmul acestui râu până la linia Tolansie-Sapiczyski.

Pe teatrul sudostic: În luptele date în jurul cetății Przemysl am făcut 33805 de prizonieri. Spre ost dela Przemysl aliații și au continuat luptele cu succes aruncându-l pe dușman spre sudvest dela Moscisca până la Vionia. Unele părți din armata generalului Linsingen au trecut Nistrul și am luat cu asalt înălțimile situate pe țărmul acestui râu, la nordost. Mai departe, spre sud, au ajuns cu urmărirea dușmanului până la linia Novica—Kalus Tonasovce. Numărul prizonierilor s'a ridicat la 13,000.

Rușii despre căderea Przemyslului. Ziarul »Az Est« publică comunicatul mareului stat maior rus, care vorbește despre evacuarea Przemyslului de către trupele rusești motivând totodată această evacuare. Comunicatul care poartă data de 4 Iunie, e următorul:

Văzând, că starea artileriei și a întăriturilor din Przemysl micșete înainte de predarea cetății face imposibile ori ce operații independente de apărare, ținta principală ni-a fost, ca să rămănem neclintți în posesiunea pozițiilor, cari împrejmuesc orașul la nord și sud, până atunci, până când posesiunea acestor poziții va ușura lupta dela San.

După ce dușmanul a ocupat însă Radymno și Jaroslau și și-a estins frontul pe malul drept al San-ului, menținerea mai departe a pozițiilor menționate ar fi constrâns trupele noastre, ca să lupte pe un front strâmb și foarte greu de apărat, care ni-ar fi lungit pozițiile cu 35 de verste și astfel ni-am fi espus trupele de aici focului concentrat de artilerie al dușmanului. În urma acestora am început de-un timp încoaci transportarea diferitelor materiale și mai cu seamă a celor capturate dela austro-ungari. Terminând evacuarea în 2 Iunie am transportat și cea din urmă baterie, iar trupele noastre conform ordinului aevacuat în noaptea următoare pozițiile din nordul și vestul cetății Przemysl și s'au retras mai departe spre ost, constituindu-se în rânduri mai dese.

Sven Hedin despre Românii bucovineni.

Între ilustrii oaspeți cari au vizitat Bucovina mai zilele trecute, s'a aflat și renumitul explorator Sven Hedin. Cernăuții i-au plăcut așa de mult, încât a rămas aci trei zile, cu care ocazie s'a interesat mai de aproape de structura națională și politică a țării.

Sven Hedin a invitat pe d-rul Michitovici, un român bucovinean cu frumoase sentimente românești, să-i dea informațiunile necesare cu privire la viața și dezvoltarea națiunilor din Bucovina.

În primul rând Sven Hedin a rugat să i se prezinte, câteva tipuri românești din popor, cari au fost apoi schițate cu un deosebit interes de mână artistică a exploratorului.

În timpul conversației, Sven Hedin și-a arătat admirațiunea sa pentru legionarii Români și pentru soldații Români din monarhia austro-ungară. El a avut ocazie să-i vadă luptând în Carpați și a căpătat convingerea, că acești soldați sunt pătrunși de o adâncă iubire de patrie. El luptă cu un eroism indescribibil în contra unui dușman așa de superior numeric.

Sven Hedin a ținut să viziteze reședința Mitropolitului din Cernăuți, despre care a auzit vorbindu se că e o capodoperă arhitectonică.

Acest monumental palat a fost vizitat cu deamănuntul de către ilustrii oaspeți. El a admirat mult sala festivă și capela Mitropolitului. Pretutindeni impresia a fost din cele mai frumoase.

Sven Hedin și-a ațintit mai multă vreme privirile asupra portretului Mitropolitului Vladimir de Repta. El s'a interesat de soarta acestui păstor, al cărui nume nu i-a fost necunoscut.

Cu o indignare profundă a ascultat povestirea secretarului palatului d. Neșciuc, care a descris era tristă a invaziunii rusești, sub care Mitropolitul a avut să suferă cea mai insuportabilă plagă sufletească și morală.

D. Neșciuc a arătat exploratorului locul unde un obuz de tun rusesc a atins tocmai capela veneratului mitropolit.

Înainte de plecare Sven Hedin și-a exprimat față de d-nii Neșciuc și Michitovici mulțumirea sufletească, că a avut ocazie să vadă atâtea lucruri frumoase la Cernăuți și că a putut să cunoască frumoasele însușiri ale Românilor.

Manifestațiunile patriotice în adunarea comitatului Sibiu. Cetim în »Sleb. Deutsches Tagblatt« din Sibiu:

În adunarea de azi (Luni) a comitatului Sibiu a avut loc o manifestație patriotică în legătură cu discursul de deschidere al fișpanului Walbaum. Directorul de bancă Dr. Karl Wolff și asesorul consistorial Nicolae Ivan, luând cuvântul, au dat expresiune loialității și încrederii în victoria finală a poporațiunii comitatului Sibiu.

Biologia și războiul.

Un răspuns.

D-l I. Bojoru s'a supărat foc, pentru că în suplementul de Rusali al »Gazetei« am am interesat de articolul D-Sale din No. 94 al »Românului«.

Am accentuat, că în deliberările și acțiunile om-nești trebuie să intervină și rațiunea...

La cease d-l Bojoru, deși e profesor, îmi dorește să trăesc forțit în sferele neștiinței.

Am accentuat că popoarele civilizate nu sunt îndreptățite să imiteze lupta pentru traua a pestilor mari...

D-l Bojoru îmi ripostează că sunt lipsit de elementele științelor reale și ne sutor ultra crepidam.

Ce-i cântă și ce-ți descântă! Acum altă pacoste.

Argentina, Brasilia și Chile, ascultând de graiul rațiunii, în 27 Mai au încheiat o alianță, prin care se obligă reciproc, ca toate diferendele ce se vor ivi între ele, să le aplaneze pe cale pacifică.

Evident; un fapt, de mare importanță, în sprijinul aserțiunii mele.

De aceeași importanță aplanarea conflictului dintre China și Japonia, chiar după ce Japonia trimisese ultimul Chinei.

Acum, d-l prof. I. Bojoru, dacă vrea să fie logic, ar trebui să întămpine China și tripla-alianță sudamerică cu: Ne sutor ultra crepidam.

6 Iunie 1915.

Gavr. Todica.

„Pentru sârmanii soldați români cărora li-s'au amputat picioare sau mâni și cari și-au pierdut lumina ochilor“.

În urma apelului nostru din numărul trecut și ziarului am mai primit următoarele contribuții maritimase:

Transport din n-rul trecut 3085 c. 51 f.

D-l Ioan Dan preot, Șard 1 >
D-l Ioan Dan preot Mărdinaș 1 <

La oaltă 3087 c. 51 f.

ȘTIRI.

— 8 Iunie n. 1915.

Cununii neperitoare. D-l I. G. Eremie, comerciant în Brașov, în loc de cununii neperitoare pe costul mult regretatului său fost profesor Silvestru Moldovan, dăruiește 3 cor. la fondul »Azilului-orfelinat« al »Reuniunii române de înmormântare din Sibiu« pentru adăpostirea orfanilor și bătrânilor noștri scăpați. La același fond Salomia Barbu, soție de econom din Sibiu, dăruiește 2 cor. întru odihna de veci a sufletului fostului gădinar I. An Șerban. Pentru prinos aduce calde mulțumite Victor Tordășianu, prezidentul Reuniunii.

Învățătorii români morți pe câmpul de luptă. În Nrul 22 din »Néptanítók lapja« se publică o statistică a învățătorilor căzuți pe câmpul de luptă, între cari găsim și pe următorii români: Vasile Ciobar Inv. gr. cat. pe Târnavă mică, Mihai Drăgulescu (Caraș-severin) Iosif Lucaclu (Maroserdői) și Ioan Imbăruș (Sibiu).

Regele Greciei a fost operat. Din Atena se anunță: Profesorul Eiselsberg a practicat Duminecă la 9 dimineață o pleurectomie prin anestezie locală. Operația a reușit pe deplin. Regele a îndurat foarte bine operația și s'a simțit ușurat, a fumat o țigară. Medicii exprimă satisfacțiunea pentru reușita operației dar tratamentul va fi lung.

Regina Belgiei în tranșee la Yser. O telegramă din Paris spune că regina Belgiei s'a coborât în tranșee, în apropiere de Yser. Mai întâi soldații nu cunoșcuseră pe vizitatoarea lor. Unul din ei îi zise răzând:

— Poftim, poftim, doamnă, să vezi și d-ta ce bine e pe aici pe la noi!

Regina scoase dintr'un sac adus cu ea proviziuni și începu să împartă oamenilor ciocolată și țigări. Rădea cu poftă de glumele soldaților recunosători de generozitatea ei. Atunci sosi un ofițer care, recunoscând pe suverană, nu se putu opri să nu exclame:

— O! Regina!

Soldații, surprinși și încantați, aclamară pe regina care a venit să le lumineze, cu prezența ei augustă, existența posomorâtă și să-i îmbărbăteze în lupta eroică susținută de ei.

Concert de binefacere. Reuniunea germană de cântari »Kronstädter Deutscher Liederkranz« aranjează Sâmbătă în 12 Iunie seara la orele 8 în sala festivă a noului gimnaziu ev. un concert de binefacere în favoarea »Crucii roșii«, cu concursul binevoitor al societății filarmice.

Programul concertului este următorul: 1) Richard Wagner: Ouvertura »Rienzi« (Societatea filarmică) 2) Friedrich Schiel: Busskantate (reuniunea de cântări) 3) Robert Volkmann op. 63. Serenadă Nr. 2 a) allegro moderato b) molto v. ace, c) vals, d) marș (Soc. filarm.) 4) Părți din oratoriul »Eliac« de Felix Mendelssohn — Bartholdy (reuniunea de cântări), coruri mixte și arli pentru tenor (d-l Rudolf Mechel) și bariton (Iulius Zeides).

Prețul locurilor: loja 3 cor. locul I numerotat 3 cor., locul II numerotat 2 cor., fără număr 1 cor. Loc de stat 80 fleri. Bilete se află la librăria Hiemesch și seara la casa.

Atragem atențiunea publicului nostru asupra acestui concert de binefacere menit să aline suferințele celor răniți în războiu.

Umor francez... Și în zile ca aceste când nu se poate întrezări nici o perspectivă clară în viitorul nației franceze, totuș această nație nu și-a pierdut sârta. Gluma și ironia incizivă și astăzi e o armă de distracție și agitație. E clasică o astfel de glumă pe care ni-o aduce numărul de astăzi al lui Pester Lloyd. Gluma a apărut în Le Matin dela 26 Mai și are următorul conținut:

Deja în Septembrie 1914 cineva' un German desigur, a depus la posta centrală berlineză o scrisoare adresată celui mai popular bărbat al Germaniei. Direcțiunea postei conveni să se trimită scrisoarea celui mai temerar general german de atunci Kluck, căruia li răuși c invazie până la Troyes și sub zidurile Parisului. Dar până să ajungă

scrisoarea la destinație Kluck trebuia să se retragă în fața rezistenței franceze și un alt comandant de oaste leși la suprafață: Hindenburg. Scrisoarea trebuia să parcurgă drumul dela Ypern la Prusia orientală. Se întâmplă însă că a pătuit puțin și steaua lui Hindenburg până să i se înainteze scrisoarea: Zeppelin remarcase învingeri strălucite. Și lui Zeppelin i-a fost adresată dar o nouă glorie a răsărit ca din pământ: era amiralul Tirpitz. Perplex în urma circumstanțelor acestora directorul postei berlineze chibzui cu prietini cel de făcut: să facă și adresa lui Tirpitz ori nu. După o matură judecată prietini directorului constatară că... cel mai popular om în Germania e—Joffre (11 probabil de el se vorbește mai mult în Germania!) Scrisoarea adresată lui Joffre o puseră în Poste restante, pentru că și-o poată lua însuș Joffre când va veni la Berlin...

Joffre e pretnchipuit ca întrând victorios în Berlin, însă Pester Lloyd observă că-i mai probabil să între Joffre în Berlin ca prizonier...

Aviz. În un oraș din Transilvania cu un raion foarte bun este o Farmacie cu drept personal de vânzare. A se adresa la administrația ziarului sub »Farmacie«. 1—3.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branisce & Comp.
Redactor responsabil: Ioan Lacea

„AURORA“

instituit de credit și de economii, societate pe acții
NAGYBÁNYA.

Concurs.

Institutul de credit și economii »Aurora« societate pe acții în Baia-mare (Nagybánya) publică concurs pentru ocuparea postului de contabil și de practicant cu termen de 22 Iunie a. c. st. n.

Beneficiile contabilului sunt anual:

a) Cor. 2000. — salar începător

b) Cor. 400. — bani de cuartir

c) Cor. 240. — adaus de scumpete și

d) tantiemă statută.

Practicantul primește anual

Cor. 1080. — salar.

Reflectanții au a documenta, că au absolvat o școală comercială cu maturitate, că posedă afară de limba română, și cea germană eventual și cea maghiară în scris și vorbire.

Pentru postul de contabil să recere documente praxei de până acum și capacitatea perfectă de a compune bilanțe.

Concurenții au a nota în concurs când pot ocupa postul la care reflectează în caz că vor fi aleși.

Baiamare la 20 Maiu 1915.

Diracțiunea.

Fondată 1823.

Fabrici de postav, stofe de modă și tricotați.

Wilhelm Scherg & Cie.

produc din lână curată, de calitate prima clasă,

Stofe de modă pentru bărbați de tot felu și pentru ori ce scop. Stofe pentru

costume de dame de o calitate și cu desen. Stofe de uniforme pentru ofițeri și amplataol. Loden impreg-

uabil pentru turiști. Postavuri pentru țărani și postavuri fine. Pleduri pentru

călătorie. Coperte de pat, Cergă pentru trăsuri; pentru cal, Covoare și castorjachete.

Exclusiv nume! fabricate din fabricile noastre în Brașov Dârste

De multiori premiate cu cele mai mari prețuri.

Magazinul de vânzare: Brașov

Piața Franz Josef. 25—26